

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

תאריך: כ"ט שבט, תשע"ב 22/02/2012

סומן: כ-12-9943

לכבוד
פרופ' דיוויד גילה
הממונה על ההגבלים העסקיים

נכבדי, שלום רב,

הנדון: עסקת מכירת חברת 'משאב' למשפחת לבנת

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: התנועה) הריני לפנות אליך כדלקמן:

1. בימים אלה ניצבת לפתחו של הממונה על ההגבלים העסקיים הכרעה חשובה, הנוגעת לעסקה שנחתמה לאחרונה, במסגרתה תועבר השליטה בחברת "משאב ייזום ופיתוח" (להלן "משאב") מכלל תעשיות למשפחת לבנת. ככל שהפרטים שפורסמו על העסקה בכלי התקשורת מדויקים, הרי שמבנה העסקה שסוכמה הינו בעייתי, באשר הוא מחזק, מרחיב ומעמיק את מונופול ייצור ושיווק המלט שבבעלות "משאב". זאת, בסתירה בולטת למדיניות הממשלה והעומד בראשה, להילחם בריכוזיות במשק ולעודד את התחרותיות.
2. למיטב ידיעתנו, וכפי שפורסם, חברת "משאב", שבמסגרת העסקה האמורה יועברו 55% מהמניות בה לידי משפחת לבנת, מחזיקה בחברת "נשר", שהיא מונופולין מוכרז בתחום ייצור ושיווק מלט, ולפי הערכות שונות מייצרת כ-90% מצריכת המלט בישראל.¹ "משאב" מחזיקה גם ב-50% ממניות חברת "תעבורה", המחזיקה בתורה כ-40% ממניות "תעבורה תפוזרת" - המהווה מונופולין בתחום שינוע מלט אפור בתפוזרת. את 50% הנותרים בחברת "תעבורה" מחזיקה כבר כעת, לפני השלמת העסקה האמורה, משפחת לבנת.²
3. החשש הנובע מהשלמת העסקה האמורה היא העמקת המונופולין הקיים כבר כיום בתחום ייצור המלט והובלתו, כאשר "תעבורה", הנשלטת היום בחלקים שווים על ידי כלל תעשיות

¹ <http://www.themarker.com/news/1.1635546>

² <http://www.themarker.com/markets/1.1641103>

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

(בשרשור) ומשפחת לבנת, תעבור לבעלות מלאה של משפחת לבנת, בד-בבד עם העברת "נשר" גם היא לידי משפחת לבנת.

4. נראה שהמצב דברים זה עשוי להקים "זיקה ממשית בין מנגנוני קבלת ההחלטות של גופים עסקיים"³ באותו תחום, ולהעמיק את הריכוזיות החזקה הקיימת ממילא בשוק המלט ובשווקים המשיקים לו.

5. בהקשר זה, לא ניתן להתעלם מכך שמשפחת לבנת נהנית כיום מהשפעה ושליטה רבה בתחומים נוספים המשיקים לתחום המלט. כאמור, משפחת לבנת שולטת בתעבורה תפוזרת, מונופול בתחום הובלת מלט בתפוזרת, דבר המהווה חסם כניסה לשוק המלט, משום שהוא מעלה חשש לזליגת מידע על מתחרים אפשריים בשוק המלט, שישתמשו בשירותי "תעבורה תפוזרת", לידי "משאב" ו"נשר". חששות דומים קיימים לגבי שליטתה של משפחת לבנת (68%) בחברת ממ"ן, ספקית השירות היחידה בארץ בתחום השילוח האווירי. בנוסף, מחזיקה הקבוצה חברות מתחום המחצבים כגון חרושת חומרי נפץ, מונופול בתחום ייצור חומרי נפץ לשוק האזרחי, ומ.פ. מחצבים שבבעלות נשר.

6. כידוע לכבודו, לפי סעיף 21(א) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן "החוק"), השיקול שעל הממונה לשקול בבואו לבחון בקשת מיזוג, הוא חשש מפני פגיעה בתחרות או בציבור באחד מאלה:

"(1) רמת המחירים של נכס או של שירות;

(2) איכות נמוכה של נכס או של שירות;

(3) הכמות המסופקת של הנכס או היקף השירות, או סדירות האספקה ותנאיה".

7. בימים האחרונים פורסם בתקשורת כי "משאב" קיבלה מכתב מהממונה על ההגבלים העסקיים, בו הוא דורש ממנה לפרסם את מחירי המלט ולהפסיק את אפליית המחירים שהחברה מבצעת.⁴ לממונה ישנה כמובן סמכות, לתת לבעל מונופולין הוראות על מנת למנוע שימוש לרעה בכוח מונופוליסטי ופגיעה בתחרות או בציבור, כפי שהללו מוגדרים בחוק.

³ רשות ההגבלים העסקיים - הנחיות הממונה על הגבלים עסקיים לגבי הליכי הדיווח והבדיקה של מיזוגי חברות לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, עמ' 22.

⁴ <http://www.calcalist.co.il/markets/articles/0,7340,L-3562405,00.html>

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

8. עם זאת, במידה שהתעורר חשש לשימוש לרעה בכוח מונופוליסטי ולפגיעה בתחרות וביציבור, הוראות מגבילות מצד הממונה סובלות מחיסרון מרכזי בכך שהן קשות למעקב ולאכיפה. זאת לעומת הפרדה מבנית של הבעלות, שגם אם אינה פותרת בהכרח בעיית תחרותיות במידה וזו קיימת, היא תוקפת את הבעיה בשורשה. לעניות דעתנו, אם אין בכוונת הממונה להשתמש בסמכותו להפרדת מונופולין (בהתאם לסמכותו לפי סעיף 31 לחוק), למצער עליו לשקול בכובד ראש להימנע מאישור העסקה שהונחה לפתחו, שכאמור תרחיב ותחזק את המונופולין עוד יותר.

9. חשוב להזכיר, כי החשש שהעלה הממונה, לפי פרסומים, לאפליית מחירים בשוק המלט, עשוי להיות בעל השלכות רחבות על התחרותיות במשק ועל היציבור. מחירי המלט משפיעים ישירות על מחירי הבניה, המשפיעים בתורם על שוק הנדל"ן הפרטי והמסחרי כאחד, על מחירי שכירות דירות ועסקים ומכאן - שבאופן עקיף נודעת להם השפעה על גובה המחירים בכל עסק כמעט. בתקופה שבה יוקר המחיה, ובמיוחד יוקר הדיור, מכביד על היציבור הרחב, חשוב כי הממונה לא יהסס להטיל את מלוא כובד משקלו על מנת למנוע פגיעה ביציבור, בהתאם למהות תפקידו וסמכותו החוקית.

10. לאור האמור לעיל, נראה כי אישור עסקת "משאב" עשויה להעמיק את הריכוזיות בשוק המלט, לפגוע במשק הישראלי בכללותו, ולגרום נזק ליציבור.

11. לתגובתך המהירה, נודה.

בכבוד רב,

נילי אבן-חן, עו"ד
מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר

נועם ריף
מחלקת כלכלה ומחקר